

Sommargylling

Sommargyllingen förekommer som regelbunden häckfågel i delar av Skåne och på Öland. Dessutom förekommer tillfälliga häckningar i andra delar av södra Sverige. Den är i Sverige på gränsen till sitt utbredningsområde och antalet varierar betydligt mellan olika år. Många lokaler saknar därför kontinuitet. Många häckningsplatser berörs inte av kommersiellt skogsbruk. Övervintrar i Afrika.

Rödlistestatus 2015: Sårbar (VU),

Populationsutveckling:

1980–2012: stabil

2001–2012: ökning 25 %

Fågeldirektivet: Bilaga 1

Häckningsperiod: 20 maj – 10 augusti

Ekologiska krav

Sommargyllingen häckar i öppna, varierade skogslandskap, oftast i kulturlandskap med omväxlande öppna partier och små dungar, lummiga alléer och trädbevuxna, fuktiga hagmarker, strandskogar utmed vattendrag eller liknande. Karaktären på själva skogen kan variera betydligt. I södra Sverige finns den dels i frodvuxen, fuktig björkskog kring sjöar och kärr, dels i lundartad ek- och bokskog. Det förekommer också revir i ren tallskog och på kontinenten är planteringar av poppel en viktig häckningsmiljö. Gemensamt för alla häckningsplatser är att trädskiktet ska vara lummigt och med välutvecklad, komplex struktur, med solbelysta gläntor och kantzoner. Ofta är buskskiktet rikt men det utnyttjas i liten grad direkt av sommargyllingarna.

Reviren är i storleksordningen 3 - 50 hektar, men varierar beroende på skogstyp. Arten är rörlig och kan födosöka på längre avstånd från boet.

Den födosöker (insekter som fjärilslarver) och häckar högt upp i trädkronorna. På hösten äter den också frukt och bär, särskilt körsbär.

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

Arten är så ovanlig att man före skogsbruksåtgärder vid häckningsplatser alltid bör kontakta naturvårdsexpertis på Skogsstyrelsen eller Länsstyrelsen. Det är även lämpligt att göra ett besök i fält tillsammans med lokal expertis för att i detalj diskutera hänsyn och lämpliga åtgärder i det aktuella området. Detta gäller platser där häckning konstaterats eller är trolig, särskilt i områden som hyst arten under flera år.

Eftersom skogens struktur är viktig för sommargyllingen är den troligen känslig för större avverkningar i reviret, liksom för förändringar genom succession.

Foto: JR Johannes Rydström/N

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

- Undvik skogsbruksåtgärder nära troliga boplatser av sommargylling under perioden 20 maj – 10 augusti.
- Föryngringsavverkning i större delar av reviret innebär att det överges. Utforma avverkningar så att den skapar mindre, glänt-liknande ytor i skogen. Dessa kan vara helt kala eller ha enstaka hänsynsträd (lövträd, gärna bok eller ek).
- Omföring av lövdominerad skog till barrdominerad där reviret kan komma att överges bör inte göras.
- Lämna lövträd som stora koncentrerade i hänsynsytor vid föryngringsavverkning.
- Lämna funktionella kantzoner av lövträd mot bäckar, sjöar, kulturmarker och liknande.
- Undvik förröjning inför gallring eller slutavverkning i bestånd i eller intill revir av sommargylling.

Skogsvårdslagen säger

- Spara biologiskt värdefulla träd, hassel, lind, lönn, ask och alm, eller bärande träd (SKVFS 7:8).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. örtrika områden längs bäckar eller andra vattendrag, kärr och småvatten, örtrika bestånd på kalkrika marker, äldre hassellundar, brynmiljöer, äldre skogsbeten samt igenvuxna hagmarker eller lövängar (SKSFS 7:17).
- En skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark lämnas oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).
- Det är förbjudet att omvandla bestånd med ädellövskog till annan skog. Om man avverkar, förutom vid röjning eller gallring, ska ny ädellövskog anläggas (SVL 25 §).

Indikator på skyddsvärd skog

Sommargyllingen förekommer ofta i skogsmiljöer (särskilt ädellövskogar) som är skogliga värdekärnor eller utvecklingsmarker.

Regional tillämpning

Arten är så ovanlig att det inte är aktuellt med olika tillämpning i olika regioner. Hänsyn är i första hand aktuellt för häckningsplatser, särskilt sådana med årsvis förekost.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Eftersom mosaiken mellan trädklädd och öppen mark är viktig för sommargyllingen är skötseln av t.ex. betesmarker viktig.
- Var rädd om trädmiljöer utanför skogsmarken, som alléer, parkmiljöer, enstaka träd i betesmarker, trädrader utmed stenmurar och liknande.
- Körsbär är omtyckt föda, gynna trädslaget vid röjningar i stenmurar, hagmarker och skogsmark.

Lästips

Artfakta för sommargylling. <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100094>. ArtDatabankens webbplats,